

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/67/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5720200246
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslav Šepták
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5720200246.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Romana Tichého, v spore žalobcov: 1/ U. D. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXXX/XX, K., 2/ T. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXXX/XX, K., proti žalovaným: 1/ OTP Banka Slovensko, a. s., so sídlom Štúrova 5, Bratislava, IČO: 31 318 916, 2/ Platiť sa oplatí s. r. o., so sídlom Mostová 2, Bratislava, IČO: 45 684 618, o určenie neplatnosti právnych úkonov, v štádiu konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalovaného 1/ proti uzneseniu Okresného súdu Martin č. k. 21C/4/2020-99 zo dňa 18.02.2020, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a IV. **p o t v r d z u j e .**

Vo zvyšnej časti zostáva uznesenie súdu prvej inštancie nedotknuté.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Martin (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uložil žalovanému 1/ zdržať sa výkonu záložného práva viaznuceho na nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalobcov 1/ - 2/ vedených Okresným úradom Martin, katastrálny odbor pre okres K., obec K., katastrálne územie N. na LV č. XXXX a to rodinný dom súp. č. XXXXX postavený na pozemku registra C parcela č. 2019/5 zastavaná plocha a nádvorie a na LV č. XXXX pozemky registra C parcela č. 2019/4 záhrada o výmere 293 m², parcela č. 2019/5 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 134 m², parcela č. 2019/6 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 194 m², parcela č. 2019/7 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 3 m², parcela č. 2019/8 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 23 m², parcela č. 2019/9 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 8 m², parcela č. 2019/10 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 19 m², parcela č. 2019/11 záhrada o výmere 26 m² a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej (výrok I.). Ďalej žalovanému 2/ uložil povinnosť zdržať sa vykonávania úkonov smerujúcich k uskutočneniu dobrovoľnej dražby nehnuteľností vo vlastníctve žalobcov 1/ - 2/ vedených Okresným úradom Martin, katastrálny odbor pre okres K., obec K. katastrálne územie N. na LV č. XXXX a to rodinný dom súp. č. XXXXX postavený na pozemku registra C parcela č. 2019/5 zastavaná plocha a nádvorie a na LV č. XXXX pozemky registra C parcela č. 2019/4 záhrada o výmere 293 m², parcela č. 2019/5 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 134 m², parcela č. 2019/6 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 194 m², parcela č. 2019/7 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 3 m², parcela č. 2019/8 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 23 m², parcela č. 2019/9 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 8 m², parcela č. 2019/10 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 19 m², parcela č. 2019/11 záhrada o výmere 26 m² a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej (výrok II.). Vo zvyšnej časti návrh žalobcov 1/ - 2/ na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol (výrok III.). Rozhodnutie o trovách neodkladného opatrenia si súd prvej inštancie vyhradil na konečné rozhodnutie vo veci samej (výrok IV.). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že dňa 23.01.2020 podali horeuvedení žalobcovia žalobu o určenie neplatnosti právnych úkonov smerujúcich k realizácii výkonu záložného práva a o určenie neplatnosti právnych úkonov smerujúcich k realizácii dobrovoľnej dražby vedenej na podklade zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti zo dňa 28.11.2016

(ďalej len „zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti“) a zmluvy „o otp REFINANC úvere na bývanie č. 279/4006/16SU“ (ďalej len „zmluva o úvere“) uzatvorenej medzi žalobcami a žalovaným 1/, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov bližšie špecifikované v petite samotnej žaloby (a vo výroku I. uznesenia okresného súdu - pozn. odvolacieho súdu). Žalobcovia tvrdia, že právne úkony veriteľa smerujúce k výkonu záložného práva sú v rozpore so zákonom a priečia sa dobrým mravom. Veriteľ pristúpil k výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby nehnuteľnosti slúžiacej na bývanie, kde majú evidovaný aj trvalý pobyt spolu s maloletým synom, pričom iný spôsob uspokojenia svojej pohľadávky napr. formou exekúcie neuplatnil, napriek tomu, že tento spôsob výkonu záložného práva (formou dobrovoľnej dražby) má byť až krajným a posledným riešením pri uspokojovaní pohľadávky. Ďalej namietajú, že veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou pri uzatváraní úverovej zmluvy so žalobcami ako dlžníkmi, keď neskúmal ich bonitu a schopnosť splácať poskytnutý úver. Uviedli tiež, že zmluva o splátkovom úvere, ktorej súčasťou je aj záložná zmluva, obsahuje neprijateľné podmienky, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Z uvedených dôvodov žalobcovia ako spotrebiteľia považujú výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby ich obydľia bez prieskumu úverovej, ako aj záložnej zmluvy súdom za neprípustný a protiústavný. Napokon, namietajú aj to, že veriteľ nepreukázal pravosť, sumu a splatnosť pohľadávky. Spolu so žalobou žalobcovia podali aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhali, aby súd uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva zriadeného na nehnuteľnosti v ich vlastníctve a zdržať sa úkonov smerujúcich k uskutočneniu dobrovoľnej dražby na tieto nehnuteľnosti, a to všetko do právoplatného skončenia veci samej. Tento návrh odôvodnili tým, že žalovaný 1/ pristúpil k výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby k nehnuteľnosti a žalobcovia majú obavu, že k jej predaju dôjde skôr, ako súd rozhodne o neplatnosti úkonov smerujúcich k dražbe a bude voči žalobcom postupovať nezákonne. Nehnuteľnosť, ktorá má byť predmetom dražby, užívajú žalobcovia spolu so svojím maloletým synom a v dôsledku prípadného predaja nehnuteľnosti na dražbe by stratili svoje obydlie. Po oboznámení sa s obsahom či už podanej žaloby, ako aj návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a listinných dôkazov predložených žalobcami súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia dostatočným spôsobom osvedčili dôvodnosť potreby nariadenia neodkladného opatrenia. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že prebieha realizácia záložného práva k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobcov, a to formou dobrovoľnej dražby, ktorej vykonaním bol poverený žalovaný 2/. Vykonaním dražby žalobcom reálne hrozí, že o svoju nehnuteľnosť prídu skôr, ako vo veci samej sa uskutoční súdna kontrola uzavretých spotrebiteľských zmlúv a právnych úkonov smerujúcich k výkonu záložného práva, na základe ktorých sa má dražba realizovať. Bolo teda osvedčené, že práva žalobcov, konkrétne vlastnícke právo k ich nehnuteľnostiam, ale aj nemenej významné právo na obydlie, kde je zo strany žalovaných 1/, 2/ bezprostredne ohrozené. Vychádzajúc z uvedeného, ako aj z úradnej povinnosti súdu vykonať kontrolu neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, súd prvej inštancie vyjadril v závere svojho rozhodnutia presvedčenie, že vydané neodkladné opatrenie považuje za efektívny prostriedok ochrany do času, kým nevykoná kontrolu uzavretých zmlúv, ako aj vykonaných úkonov zo strany žalovaného 1/ smerujúcich k realizácii dobrovoľnej dražby z pohľadu ich súladu so zákonnými ustanoveniami týkajúcimi sa ochrany spotrebiteľa. Dobrovoľná dražba je totiž typická tým, že ju nesprevádza žiadna preventívna súdna kontrola. V konečnom dôsledku nariadené neodkladné opatrenie má len dočasný charakter a platí do rozhodnutia súdu vo veci samej, a preto obmedzenia žalovaných, ku ktorým dôjde v dôsledku jeho vydania, označil okresný súd za primerané. Vo zvyšnej časti návrh žalobcov 1/ a 2/ na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol preto, lebo sa domáhali uloženia povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva, ako aj úkonov smerujúcich k uskutočneniu dobrovoľnej dražby, tak voči žalovanému 1/ (veriteľ), ako aj voči žalovanému 2/ (dražobník). Žalovanému 1/ ako veriteľovi zo zmluvy o úvere a záložnému veriteľovi bola výrokom I. uložená povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva, čo mu zamedzuje aj vykonávanie úkonov smerujúcich k uskutočneniu dražby, preto ukladanie tejto povinnosti je nadbytočné. Žalovanému 2/ ako dražobníkovi, ktorý fakticky vykonáva dražbu, nie je možné uložiť povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva, keďže nie je záložným veriteľom. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), v zmysle ktorého si rozhodnutie o trovách neodkladného opatrenia vyhradil na konečné rozhodnutie vo veci samej.

2. Proti uvedenému uzneseniu žalovaný 1/ (ďalej aj „odvolateľ“) podal odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/ a h/ CSP. Súdu prvej inštancie vytýkal, že nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tiež aj nesprávne právne posúdenie veci. V bližších podrobnostiach uviedol, že podľa jeho presvedčenia zmluva o úvere, na základe ktorej bol žalobcom poskytnutý úver na bývanie v

sume 140.000,- eur zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti, má všetky náležitosti požadované zákonom, jej ustanovenia sú jasné, určité a zrozumiteľné. Neobsahujú žiadne neprijateľné podmienky. Toho istého dňa, ako bola uzatvorená zmluva o úvere na bývanie, došlo aj k zriadeniu záložného práva, na základe zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom zmluvy o úvere. Keďže v zmysle uzatvorenej zmluvy o úvere žalobcovia riadne neuhrádzali splátky úveru, boli vyzvaní na úhradu celej dlžnej sumy a následne listom zo dňa 25.04.2019 žalovaný 1/ vyhlásil úver zo zmluvy za predčasne splatný s účinnosťou k 10-temu dňu po doručení výzvy. Podľa čl. V záložnej zmluvy bolo okrem iného dojednané, že ak zabezpečovaná pohľadávka nebude riadne a včas splnená, môže záložný veriteľ, t. j. žalovaný 1/ začať i výkon záložného práva. Tento k jeho realizácii aj pristúpil. V rámci výkonu záložného práva záložný veriteľ môže uspokojiť svoju pohľadávku aj predajom zálohu na dražbe. V kontexte uvedených udalostí žalovaný 1/ vyjadril presvedčenie, že pri výkone dojednaného záložného práva postupoval v súlade so zmluvou a zákonom. Úvahy súdu prvej inštancie o ochrane práv spotrebiteľa pred neprímeraným zásahom pri výkone dobrovoľnej dražby o potrebe ochrany obydľia od dlžníka musia mať základ v právnych predpisoch, ktoré súd v spore aplikuje a interpretuje. V danom prípade žalobcovia nepodali žalobu vo veci samej, žalobným návrhom spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia sa nedomáhajú určenia neplatnosti/neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zákonným rámcom pre realizáciu dobrovoľných dražieb je Zákon o dobrovoľných dražbách. K otázkam ústavnosti a súladnosti tohto zákona s úpravou újného práva v oblasti ochrany spotrebiteľa sa vyjadril Súdny dvor Európskej únie vo veci C-34/13 a Ústavný súd v rozhodnutí PL. ÚS 23/14. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že postup veriteľa, ktorý uspokojuje svoj nárok cestou dobrovoľnej dražby, nie je v rozpore so zásadami práva EÚ na ochranu spotrebiteľa, pokiaľ spotrebiteľ má možnosť dovoľávať sa ochrany svojich práv. Jediným limitujúcim kritériom upraveným priamo zákonom, pre ktoré je vylúčené uspokojovanie pohľadávky veriteľa zo zálohu, ktorým je nehnuteľnosť, je výška pohľadávky neprevyšujúca na istine sumu 2.000,- eur (§ 3 ods. 6 Zákona o dobrovoľných dražbách). Akékoľvek iné obmedzenia, ktoré by sa mohli vzťahovať na záložného veriteľa pri uspokojovaní jeho pohľadávky výkonom záložného práva, musia vždy vyplývať z konkrétnych okolností prípadu a nemôže sa jednať o paušalizované založené na všeobecných tvrdeniach o zásahu do obydľia, či o ochrane slabšej strany sporu. S poukazom na uvedené, žalovaný 1/ označil úvahy súdu, ktoré ho viedli k vydaniu neodkladného opatrenia, za nesprávne právne posúdenie. Žalobcovia svojím podaním neosvedčili potrebu nariadenia neodkladného opatrenia a skutočnosť, že dobrovoľnú dražbu nesprievádza žiadna preventívna súdna kontrola, totiž nemá za následok potrebu bezodkladne upraviť pomery. Žalobcovia majú tiež možnosť proti nezákonnej dražbe brániť sa žalobou o určenie jej neplatnosti podľa § 21 ods. 1 Zákona o dobrovoľných dražbách. Ani v prípade zmeny vlastníctva k zálohu nemôže prípadný nový vlastník priamo a bezprostredne ohroziť právo žalobcov na obydľie, pretože jediným legálnym spôsobom, ako donútiť žalobcu opustiť obydľie, je žaloba o vypratanie nehnuteľnosti. Nie je teda pravdivé tvrdenie žalobcov o tom, že už samotnou realizáciou dobrovoľnej dražby by bolo bezprostredne ohrozené ich vlastnícke právo a právo na obydľie. Nariadenie neodkladného opatrenia predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva a aby neboli vážnejšie pochybnosti o nutnosti neodkladnej úpravy. Základnou podmienkou nariadenia neodkladného opatrenia je existencia zákonného dôvodu, vedúceho k jeho nariadeniu. Ide o taký stav právnych, nielen faktických, vzťahov medzi stranami, ktoré bezpodmienečne vyžadujú rýchlu súdnu úpravu. Súd musí skúmať, či je neodkladné opatrenie potrebné, vzhľadom na naliehavosť situácie. Výrokom rozhodnutia súdu prvej inštancie došlo k neoprávnenému zásahu do práv záložného veriteľa a konaniu contra legem podľa Článku 13 Ústavy SR, podľa ktorého povinnosti možno ukladať zákonom alebo len na základe zákona v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd. Veriteľ môže byť obmedzovaný vo výkone záložného práva len v rozsahu, v ktorom bolo preukázané, že jeho právo na realizáciu záložného práva neexistuje. V prejednávanej veci súd prvej inštancie síce vo výroku rozhodnutia ukladajúceho povinnosť na zdržanie sa výkonu záložného práva uviedol, že túto povinnosť ukladá do právoplatného skončenia vo veci samej, túto dočasnú však žiadnym spôsobom nevymedzil, čo je vecou samou, ak žalobcovia doposiaľ žiadnu žalobu nepodali. Predmetný výrok rozhodnutia nespĺňa požiadavku zrozumiteľného, určitého, vykonateľného, a teda zákonného výroku rozhodnutia, keď nie je individualizovaný ani vo väzbe na konkrétne dražobné konanie. V ďalšej časti podaného odvolania žalovaný 1/ s poukazom na zákonné predpoklady nariadenia neodkladného opatrenia vyslovil presvedčenie, že v danom spore súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal tým, či vydané neodkladné opatrenie je efektívne a spravodlivé z hľadiska princípu proporcionality. Uznesením nariadil neodkladné opatrenie až do rozhodnutia vo veci samej, napriek skutočnosti, že záložná zmluva, ako aj zmluva o úvere boli platne uzatvorené a jediným úmyslom žalobcov je vyhnúť plneniu sa zo zmluvy o úvere. Okrem toho, ako už bolo uvedené, žalobcami požadovanú ochranu možno dosiahnuť podaním žaloby o určenie neplatnosti dražby, a preto je nariadené neodkladné opatrenie v rozpore

s princípom efektívnosti (obdobne Krajský súd v Trenčíne uznesenie sp. zn. 19Co/27/2017 zo dňa 15.02.2017). Tiež Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení sp. zn. PL. ÚS 23/14 uviedol, že záložný veriteľ je oprávnený navrhnuť výkon záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby aj bez exekučného titulu priznávajúceho mu zabezpečenú pohľadávku voči vlastníkovi veci a vlastníkovi veci (žalobcovi), potom patrí na ochranu vlastníckeho práva žaloba o neplatnosť dobrovoľnej dražby. Ak teda dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia zabraňujúceho uskutočnenie dobrovoľnej dražby má byť len žalobcom tvrdené právo na obydlie, len táto skutočnosť sama osebe nemohla byť dôvodom pre nariadenie neodkladného opatrenia (viď uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/393/2016 zo dňa 14.09.2016). Právne posúdenie okresným súdom je nesprávne aj preto, lebo ak by platilo to, čo uviedol v dôvodoch svojho rozhodnutia, za hodnoverné osvedčenie potreby bezodkladne upraviť pomery by sa automaticky považovalo podanie akejkoľvek žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok. Žalobcovia okrem iného takú žalobu vo veci samej doposiaľ nepodali. V závere podaného odvolania žalovaný 1/ bližšie objasnil, v čom vidí porušenie práva na spravodlivý proces, a síce v tom, že rozhodnutie súdu mu nedáva jasne a zrozumiteľne odpoveď na všetky právne a skutkové relevantné otázky v danom spore. Žalovaný 1/ nemal možnosť sa vyjadriť k nariadeniu neodkladného opatrenia, v čom tiež videl porušenie jeho práva na spravodlivý proces. Samotné žalobcove právo na obydlie nemôže byť jediným kritériom úspechu žalobcu pri nariadení neodkladného opatrenia a takéto uznesenie je v rozpore s kritériami formálnej a právnej logiky, nespĺňa minimálne požiadavky na presvedčivé, spravodlivé a nearbitrárne rozhodnutie, čím v konečnom dôsledku porušuje základné práva a slobody. Okrem toho, že súd prvej inštancie rozhodol bez toho, aby návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručil žalovanému 1/, rozhodol aj bez nariadenia pojednávania a bez výsluchu žalovaného 1/. Záver súdu prvej inštancie o splnení podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúce v potrebe bezodkladne a trvale upraviť pomery medzi stranami, považuje za nepresvedčivý, neodôvodnený a arbitrárny, čo zakladá jeho nepreskúmateľnosť a ústavnú neudržateľnosť. Z uvádzaných dôvodov odvolací súd žiadal, aby napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. ho zmenil a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia žalobcov zamietol.

3. Žalobcovia sa k podanému odvolaniu žalovaného 1/ nevyjadrili.

4. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal uznesenie okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP toto rozhodnutie v napadnutých výrokoch podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Vo zvyšnej časti zostáva uznesenie súdu prvej inštancie nedotknuté.

5. Vychádzajúc z dôvodov napadnutého rozhodnutia a žalovaným 1/ prednesenej odvolacej argumentácie, je predmetom prieskumu odvolacieho súdu posúdiť to, či skutkové okolnosti danej veci odôvodňujú uložiť žalovaným 1/ a 2/ obmedzenia v súvislosti s výkonom záložného práva na nehnuteľnosti bližšie špecifikované v petite žaloby, a teda, či boli splnené zákonné podmienky pre vydanie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP vyššie uvedeného znenia.

6. Odvolací prieskum je striktne vymedzený rozsahom a dôvodmi formulovanými v podanom opravnom prostriedku. V danom prípade odvolateľ súdu prvej inštancie vytýkal, že mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tiež aj nesprávne právne posúdenie veci.

7. Krajský súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v podstatnej miere sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie vo vzťahu k napadnutým výrokom. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v bližších podrobnostiach naň poukazuje krajský súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

8. Ustanovenie § 325 ods. 1 CSP upravuje dva zákonné dôvody pre nariadenie neodkladného opatrenia, a to: 1/ je potrebné bezodkladne upraviť pomery strán, alebo 2/ ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

9. Neodkladné opatrenie je najtypickejší zabezpečovací prostriedok civilného procesu, ktoré sa uplatňuje v činnosti súdu pred začatím konania, v konaní o veci samej i po skončení konania. Ide o

provizórnu úpravu pomerov strán konania s cieľom umožniť plynulý priebeh rozhodovania vo veci samej, či zabezpečiť realizáciu priznaných nárokov úspešnej strany.

10. Neodkladné opatrenie môže súd podľa okolností nariadiť pred začatím konania, počas konania (o takýto prípad v preskúmvanej veci ide) alebo po jeho skončení. Zákon predpokladá iba dva dôvody pre uplatnenie tejto formy procesného zabezpečenia, a to jednak potrebu bezodkladne upraviť pomery a jednak obavu, že exekúcia bude ohrozená. Osobitnej povahe inštitútu neodkladného opatrenia zodpovedá zjednodušený a zrýchlený procesný postup súdu pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie. V súvislosti s vyhodnotením potreby bezodkladne upraviť pomery musí súd nevyhnutne skúmať splnenie predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia a otázku ich osvedčenia zo strany žalobcu, vrátane hodnoverného osvedčenia dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Z charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že jeho nariadenie je podľa zákonných predpokladov prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že sú tu právne vzťahy medzi stranami a tieto právne vzťahy vyžadujú neodkladnú úpravu. Zároveň sa v právnych vzťahoch medzi stranami nesmie vytvoriť nenávratný stav a nesmie sa neprímeraným spôsobom zasahovať do vzťahov medzi stranami. Procesný inštitút neodkladného opatrenia totiž neslúži na to, aby sám osebe vyriešil sporné vzťahy strán, hoc aj by takéto vzťahy mali pre obe či jednu stranu vážne následky, pretože ide o potrebu dočasnej úpravy pomerov do doby konečného rozhodnutia vo veci samej, pričom súd pri posúdení návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nesmie takéto konečné rozhodnutie vyjadriť (prejudikovať).

11. Dokazovanie má v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia povahu osvedčovania. Osvedčené skutočnosti následne spĺňajú atribút vysokej pravdepodobnosti a súd z nich pri rozhodovaní vychádza. Dosiahnutie náležitej miery pravdepodobnosti rozhodujúcich skutočností z hľadiska procesného a hmotného práva legitimuje vyhovujúci výrok, a teda nariadenie požadovaného neodkladného opatrenia. Žalobca je teda zo zákona povinný hodnoverne osvedčiť aj dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má neodkladným opatrením poskytnúť ochrana. Dokazovanie v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. To je pojmovo vylúčené. Toto dokazovanie preto teória práva označuje ako osvedčovanie. Na rozdiel od dokazovania, osvedčovanie znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Pri ich zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvyš pravdepodobné. Aj v tomto konaní je strana povinná označiť tvrdenia a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pokiaľ mieni byť úspešná (§ 149 CSP a nasl.). Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré majú byť predmetom nariadeného neodkladného opatrenia.

12. Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 CSP). Uvedené platí aj pre odvolací súd pri preskúmvaní vecnej správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia (viď str. 1119 Veľké Komentáre Civilný sporový poriadok Števec, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol.).

13. V zmysle § 329 ods. 1 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez vylúču a vyjadrenia strán aj bez nariadenia pojednávania.

14. Podľa § 330 ods. 1, 2 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

15. Podľa § 151a Občianskeho zákonníka, záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len „záloh“), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

16. Podľa § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže záložný veriteľ začať výkon záložného práva, pričom v rámci výkonu záložného práva záložný veriteľ môže sa uspokojiť spôsobom určeným v zmluve alebo predajom zálohu

na dražbe podľa osobitného zákona (ktorým je na základe poznámky č. 3e v Občianskom zákonníku zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách v znení neskorších predpisov, ďalej len „zákon č. 527/2002 Z. z.“), alebo domáhať sa uspokojenia predajom zálohu podľa osobitných zákonov, ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak.

17. Vyššie citovanými ustanoveniami je vymedzený obsah a základný rámec výkonu záložného práva. Toto právo sa vyznačuje tým, že primárne plní zabezpečovaciu, za určitých okolností však aj uhradzovaciu funkciu, a to tak, že okrem hrozby výkonu záložného práva donucuje dlžníka plniť zabezpečovanú pohľadávku, umožňuje jeho držiteľovi buď sa priamo uspokojiť alebo požadovať uspokojenie z predmetu, na ktorom záložné právo viazne, pokiaľ k splneniu zabezpečovanej pohľadávky nepríde riadne a včas. Jednou zo zákonom výslovne predpokladaných foriem uspokojenia záložného veriteľa je predaj zálohu na dražbe podľa zákona č. 527/2002 Z. z. Takýto predaj má za následok prechod vlastníckeho práva k zálohu na vydražiteľa udelením príklepu, tu však s podmienkou úhrady ceny dosiahnutej vydražením v zákonom ustanovenej lehote.

18. K opísanému spôsobu výkonu záložného práva môže záložný veriteľ samozrejme pristúpiť len vtedy, ak jeho záložné právo platne vzniklo a stále trvá. Podmienkou platného vzniku záložného práva je platná zmluva o jej zriadení a zápis práva v príslušnej evidencii, ktorou je u nehnuteľností kataster nehnuteľností. V danom prípade súd prvej inštancie postupoval správne, keď prioritne skúmal, či bola osvedčená existencia právneho vzťahu medzi sporovými stranami. Z obsahu spisu pritom vyplýva, že žalobcovia sú spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na LV XXXX vedenom katastrálnym úradom pre k. ú. N. ktoré boli zaťažené zmluvou o zriadení záložného práva (viď č. I. 45 a nasl. spisu) uzatvorenou medzi nimi a žalovaným 1/ ako záložným veriteľom za účelom zabezpečenia pohľadávky, ktorá vznikla na základe zmluvy o úvere (viď č. I. 14 a nasl. spisu). V konaní je tiež nesporné začatie výkonu záložného práva formou predaja založených nehnuteľností na dobrovoľnej dražbe, o čom svedčí zápis na predmetnom LV. Tiež je zrejmé i spornosť vzniku záložného práva na základe záložnej zmluvy, keďže žalobcovia podali žalobu o určenie jej neplatnosti, z čoho možno vyvodit' i tvrdenú neexistenciu záložného práva k založenej nehnuteľnosti. Aj podľa presvedčenia odvolacieho súdu v danom štádiu sporového konania nie je možné bez riadne vykonaného dokazovania s určitosťou tvrdiť, že nárok uplatňovaný žalobou vo veci samej „o určenie neplatnosti právnych úkonov smerujúcich k realizácii výkonu záložného práva a o určenie neplatnosti právnych úkonov smerujúcich k realizácii dobrovoľnej dražby“ je zjavne neopodstatnený. Na potvrdenie alebo vyvrátenie skutočností uvádzaných žalobcami (o „neprijateľných zmluvných podmienkach“ o tom, že záložný veriteľ „nekoná s odbornou starostlivosťou“ a že „nepreukázal pravosť, sumu a splatnosť pohľadávky“) bude nevyhnutné vykonať dokazovanie, a to i v súlade s osobitnými ustanoveniami o spotrebiteľských sporoch, ktorým je i daná právna vec, osobitne podľa § 295 CSP obstaraním a vykonaním aj dôkazov, ktoré spotrebiteľia nenavrhovali a následne bude potrebné celú vec skutkovo a právne vyhodnotiť.

19. V danom prípade bolo potrebné tiež zohľadniť ústavné garancie základných práv žalobcov, medzi ktoré bezpochyby patrí právo vlastníť majetok, ako i právo na obydlie. Pod neoprávneným zasahovaním do ústavných práv je treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje ustanovený cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva a slobody, alebo nie je nevyhnutným a primeraným opatrením na dosiahnutie ustanoveného cieľa. Výsledok posúdenia vzťahu primeranosti medzi namietaným zásahom a sledovanými legitímnymi cieľmi závisí od zistenia, či zásah spočíval na relevantných a dostatočných dôvodoch. Vychádzajúc z toho, čo bolo zatiaľ v konaní osvedčené, a síce, že žalovaný 1/ na podklade uzatvorenej zmluvy o zriadení záložného práva reálne pristúpil k jeho výkonu, a teda, že žalobcom bezprostredne hrozí strata vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam slúžiacim na ich bývanie spolu s maloletým synom, odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade bol naplnený zákonný predpoklad na nariadenie neodkladného opatrenia. Ide teda o takú naliehavú situáciu, ktorá si vyžaduje bezprostrednú úpravu. V prípade, ak by odvolací súd akceptoval odvolaciu argumentáciu žalovaného 1/ o možnosti žalobcov domáhať sa po skončení dražby jej neplatnosti podanou žalobou podľa osobitného predpisu, krajský súd uvádza, že aj v prípade konečného úspechu žalobcov v takomto konaní - „o neplatnosť dražby“, ktoré môže trvať dlhší čas, by už bol predchádzajúci zásah, znamenajúci stratu vlastníckeho práva, ťažko napravitelný. Rovnako tak sa mu javí nevhodným a neefektívnym také konanie, ktoré by viedlo najskôr k strate vlastníckeho práva žalobcov, a títo by museli následne obnovovať právny stav prípadnou žalobou o neplatnosť dražby, resp. museli by sa reparácie domáhať žalobou o náhradu škody. Z týchto dôvodov odvolací súd považoval na rozdiel od žalovaného 1/ za primerané tie obmedzenia, ktoré mu uložil už súd prvej inštancie, t. j. do doby

definitívneho skončenia veci, zdržať sa výkonu záložného práva, keď navyše žalovaný 1/ je i obchodnou spoločnosťou, ktorá má v predmete činnosti i prijímanie vkladov od sporiteľov, poskytovanie úverov, obchodovanie na vlastný účet a podobne, a teda odloženie danej dražby mu nemôže spôsobiť až takú neprímeranú ujmu, hoc to tvrdil v odvolaní, aká v opačnom prípade môže byť spôsobená žalobcom. Na podporu správnosti svojej argumentácie odvolací súd poukazuje na rozhodnutia iných krajských súdov v obdobnej veci (viď napr. uznesenie Krajského súdu v Prešove z 21. novembra 2017, sp. zn. 20Co 128/2017, uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 29. júla 2016, sp. zn. 9Co 344/2016, uznesenie Krajského súdu v Trnave z 25. októbra 2017, sp. zn. 25Co 203/2017).

20. Pokiaľ žalovaný 1/ namietal aj to, že súd prvej inštancie rozhodol o návrhu žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia bez nariadenia pojednávania, bez toho, aby ho vo veci vypočul a doručil mu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, v čom videl porušenie svojich procesných práv, odvolací súd k predmetnému uvádza, že v zmysle ustanovenia § 329 ods. 1 CSP môže súd rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia sa doručuje protistrane až súčasne s rozhodnutím súdu (§ 331 ods. 1 veta prvá CSP). V danom prípade obsah spisu v žiadnom prípade nedáva podklad pre prijatie záveru o porušení procesných práv žalovaného 1/, pretože súd prvej inštancie pri rozhodovaní o návrhu žalobcov rozhodoval dôsledne v súlade s citovanými ustanoveniami CSP, keď rozhodol bez nariadenia pojednávania a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručil žalovanému 1/ až súčasne s napadnutým uznesením (viď písomným pokyn sudcu na č. I. 102 spisu a doručenka žalovaného 1/). Odvolací súd sa nestotožňuje ani s odvolacou námietkou o nedostatočnom odôvodnení uznesenia súdu prvej inštancie. Niet pochybností, že obsahom základného práva na spravodlivý proces je aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Toto základné právo však nemožno interpretovať ako právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami. Povinnosťou okresného súdu tiež nie je dať argument na každú námietku strany, ale vyjadriť sa ku skutkovým a právnym otázkam, ktoré sú pre rozhodnutie vo veci zásadné, čo v danom prípade bolo dodržané. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia musí spĺňať kvalitatívne kritériá, ktoré sú definované v ustanovení § 220 CSP. Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa presvedčenia odvolacieho súdu tieto kritériá spĺňa. Okresný súd logicky a zrozumiteľne odôvodnil, prečo návrhu žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel, v čom videl nutnosť bezprostredného zásahu súdu, pričom súčasne dostatočne vo výroku I. vymedzil, že neodkladné opatrenie trvá až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

21. O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, nakoľko v prípade odvolaním napadnutého uznesenia nejde o konečné rozhodnutie vo veci. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bude rozhodnuté v rámci rozhodovania prvoinštančného súdu vo veci samej.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)